

## **TALOUSARVIOALOITE 743/2004 vp**

### **Määrärahan osoittaminen lääkäri- ja pelastushelikoptereiden toimintaan**

#### ***Eduskunnalle***

Lääkäri- ja pelastushelikopteritoiminta on osoittautunut erittäin tärkeäksi toiminnaksi, jonka avulla pystytään pelastamaan ihmishenkiä, estämään vammojen pahentumista, nopeuttamaan hoitoon pääsemistä ja muutoinkin vähentämään inhimillistä kärsimystä. Helikopterin avulla lääkärijohtoinen ensihoito voidaan toimittaa nopeasti esimerkiksi onnettomuuspaikalle ja tehostettu hoito pystytään aloittamaan pienemmällä viiveellä. Tarvittaessa helikopterilla järjestetään myös potilaan nopea kuljetus.

Helikopterin hälyttämisen syitä voivat olla mm. kolareiden ja tapaturmien aiheuttamat vammutumiset, sydänpysähdykset, infarktit ja muut vakavat sairauskohtaukset sekä mm. kiireelliset sairaala- ja terveyskeskussiirrot. Helikopteria voidaan käyttää apuna myös etsinnöissä sekä sammutustoiminnassa.

Lääkäri- ja pelastushelikoptereiden toimintaa rahoitetaan mm. Raha-automaattiyhdistyksen, varojenkeräyksen ja vapaaehtoistoiminnan avulla. Suomessa on tällä hetkellä kuusi lääkäri- ja pelastushelikopteria. Suurin osa niistä on otettu käyttöön 1980-luvulla.

Vuodenvaihteessa tulee voimaan EU:n määräys, jonka mukaan lääkäri- ja pelastushelikoptereiden on kuuluttava teholuokkaan yksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että koneen on pystyttävä nousemaan ilmaan yhdelläkin moottorilla. Tekninen vaatimustaso nousee myös mm. pimeätoiminnan ja huonojen sääolojen toimintavaatimusten osalta. Määräykset lisäävät sekä turvallisuutta että tehokkuutta, mutta Suomen pelastus-

helikopteritoiminnalle ne tietävät myös merkittävää kustannusten lisääntymistä.

Suomen kuudesta pelastushelikopterista vain oululainen Sepe täyttää uudet vaatimukset. Tiukentuvat vaatimukset aiheuttavat vaikeuksia kaikille muille viidelle kopterille. Esimerkiksi runsas vuosi sitten Pohjanmaalla toimintansa aloittanut pelastushelikopteri Pete on uusien määräysten valossa tulossa kelpaamattomaksi tehtäväänsä. Vanhoille koptereille voidaan antaa puolen vuoden mittainen siirtymäaika, mikäli koneen operaattori on tilannut uuden helikopterin.

Esimerkiksi Peten osalta uuden kopterin hankkiminen nostaa vuosittaisen rahoitustarpeen nykyisestä 1,1 miljoonasta eurosta 1,4 miljoonaan euroon. 300 000 euron vuosittainen lisätarve on käytännössä mahdotonta kattaa ilman vastaavan suuruisia yhteiskunnan lisätukea.

Puuttuvan lisärahoituksen ohella pelastushelikopteritoiminnan jatkuvuutta uhkaa myös uusien helikoptereiden pitkä toimitusaika, joka on jopa 17 kuukautta. Koska uudet määräykset tulevat voimaan koko EU:n alueella, arvellaan myös uusien koptereiden tilausten lisääntyvän tuntuvasti. Kun valmistajia on rajallinen määrä eikä kapasiteettia voida nopeasti lisätä, venynevät toimitusajat entisestään. Koska operaattorit uskaltavat tehdä sitovan tilauksen vasta, kun rahoitus on varmistunut, pitäisi tarvittavia tukipäätöksiä tehdä valtion taholta mahdollisimman nopeasti.

Sisäasiainministeri Karia Rajamäki sanoo kirjalliseen kysymykseeni antamassaan vastauksessa, että julkisessa terveydenhuollossa, kadonnei-

den etsinnässä taikka sammutus- ja pelastustoiminnassa voidaan käyttää helikopteria kunkin toimialan ratkaistessa itse, onko helikopterin käyttö yksittäisessä tapauksessa tarkoituksenmukaista ja välttämätöntä ihmishengen pelastamiseksi tai vakavan henkilövahingon estämiseksi taikka onnettomuuden seurausten torjumiseksi.

Pelastustoimessa voidaan valtion varoin ylläpitää sellaista erityistä valmiutta, jota ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa paikallisella tasolla. Tätä varten on olemassa pelastustoimen erityismääräraha, josta käytetään ilma-alustoimintaan vuosittain noin 1 milj. euroa. Määrärahasta merkittävä osa suuntautuu lääkinnälliseen pelastustoimintaan. Tähän luetaan pelastusviranomaisen johtama toiminta onnettomuustilanteessa ja siihen liittyvä helikopterin käyttö, kun kysymys on ihmishengen pelastamiseksi tai vakavien henkilövahinkojen estämiseksi välttämättömästä ilma-aluksen käyttämisestä. Edellä mainittu määräraha maksetaan lähes kokonaan yksityisille lääkäri- ja pelastushelikopteriyhdistyksille lentotuntien mukaan.

Yksityisten helikopteritoimipaikkojen toiminta käsittää viranomaisorganisaatioiden rinnalla

vapaaehtoisena yhdistystoimintana ylläpidettävän lääkäri- ja pelastushelikopteritoiminnan. Kustannuksista on lentotoiminnan osuus katettu pääosin raha-automaattivastuuksilla.

Kesäkuussa 2004 sisäasiainministeri Rajamäki vastasi kirjalliseen kysymykseeni, että asiaa selvitetään sisäasiainministeriön johdolla niin, että toiminnan rahoittamiseen voidaan ottaa kantaa vuoden 2005 osalta budjettiriihen yhteydessä ja vuoden 2006 ja tulevien vuosien osalta kehysneuvotteluissa helmikuussa 2005.

Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut. Hallitus esittää vuoden 2005 talousarvioon täsmälleen samansuuruista 1 650 000 euron määrärahaa, joka on myös kuluven vuoden talousarviossa. Tästä ilma-alusten käyttöön pelastuspalvelutehtävissä varataan 1 080 000 euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että eduskunta ottaa valtion vuoden 2005 talousarvioon momentille 26.80.22 lisäyksenä 800 000 euroa lääkäri- ja pelastushelikoptereiden toiminnan turvaamiseen.*

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2004

Paula Risikko /kok